

SEVGİ

İsmet EMRE

Var olmak, kıvıldamak demektir. Canlı olmanın birincil emaresinin hareket olduğunu, buna karşı ölümün ise mutlak durgunluk anlamına geldiğini biliyoruz. Canlıların kıvıldaması varoluş zeminine bir şeyi daha ekleme amacı taşır: Bütünleşme. Teklik, bu yönüyle yaratıcıya mahsus bir eylemdir; yaratılanların hepsi bakımından varoluşun iki ucu olan uzamda bir yer işgal etme ve işgal ettiği yerle ilişki kurma varlığın bir kereye mahsus belirip kaybolmasının yerine süreklileşmesinin zorunluluğuna işaret eder. Bütün bunların olup bitmesi için var olanın içten, dipten, en derin yerden dışa, dışarıya, en uca yönelik bir harekete ihtiyacı var. Bu hareket eğer pozitif eğilimli ve varlığını sabitleyip akışkan hâle getirmeye yönelikse sevgi; negatif eğilimi ve varlık alanını daraltıp katılaştırma eğilimi gösteriyorsa nefret adını alacaktır. Bundan dolayı sevgi, çoğaltıcı akışkanlık; nefret ise azaltıcı katılık anlamına tekabül eder. Tanrı'nın yarattığı her şeyin kaynağında/mayasında sevgi oluşu; sevginin yaratmaya özgü bir hareket, kıvıldama ve çoğalma özü taşıdığını gösterir.

Bu yazı sevgiye dairdir: “S” gibi bedeni bir baştan ötekine dolaşarak akan ırmak; “e” gibi kıpırdayan, hareket eden kamışların arasından hafif eğilimlerle sızmaya çabalayan göl; “v” gibi suyunu yukarı, göğe, en yükseğe ulaştırmak amacıyla başını bir kısrağ gibi kaldırıp varlığını püskürten fıskiye; “g” gibi yer altı suyu olarak bedenin bütün damarlarını dolaşarak bulunduğu en zayıf noktadan yüzeye fırlayan ve en nihayet “i” gibi bazen çizgi, bazen nokta olarak bir var, bir yok biçiminde görünüp kaybolan, hep olan, her olan, hiç solmayan bir duygudan bahsedeceğiz...

Sevginin doğası, kaskatı olanı gevşetip yumuşatarak canlılaştırmaya dayanmaktadır. Şiddeti ve türevleri ise sevginin gücüyle doğrudan ilgilidir.

Mutlak katı ve hareketsiz oldukları için nesnelere sevgiden muaf. Evren bakımından sevgiyle donanmış tek gezegen dünyadır; bunun dışındakiler ya onunla hiç karşılaşmamış yahut da ona teğet geçmiş gök cisimleridir. Dünyanın güneşle kurduğu ilişki, güneşin dünyaya akmasından kaynaklı bir yumuşatma hamlesi olarak düşünülebilir. Ay, güneşe teğet geçerek sevgiyi sadece bilgi olarak; yıldızlar ve öteki gezegenler ise hiç tanımama anlamında bir ilişkiye sahiptirler. Güneş her gün kıvıldaarak dünyayla bitiş ve sıcaklığını orada, bir tek orada hayata tahvil eder.

Canlılar kategorisinde de durum değişmez: Taş, katı ve kıvıltısız olduğu için sevgiden tamamen muaf; bitki, nispi hareketli olduğu ama iradesizlikten dolayı daraltılmış bir sevgiye; hayvan, sınırlı bir iradeye sahip olduğu için içgüdüsel bir sevgiye; insan ise güçlü bir irade taşıdığı için çağlayıp akabilecek coşkulu bir sevgiye zemin teşkil ediyorlar. Buradan hareketle yukarıdan aşağıya, güçlüden güçsüze yönelik sevgi iniş çıkışlarının doğrudan açık bir iradeyle ve fark etme kategorisiyle de bağlantılı olduğu görülebilir.

Sevginin insan bedeni ve ruhundaki iniş çıkışlarının her bir insanın iç dünyasına göre değişkenlik göstermesinin sebebi de işte bu fark edişler arasındaki nispi ayrımlaşmalardır. Gözenekli ve dışa açık ruhların sevgisi, sayısız çağrışımla beslendiği için uçsuz bucaksız; gözenekleri olmayan yahut kapalı yahut sağırlaşmış, pelteleşmiş ruhların sevgisi ise o nispete daraltılmış, kötürümleşmiş, hatta büsbütün dumura uğramıştır denebilir çünkü sevgi, biraz da sevilen nesne/özneye yönelik bilgiyi gerektirmektedir. Bilgisine sahip olmadığını sevmek insana mahsus değildir. Gözenekli ruha sahip insanlarda sevilen nesneye yönelik bilgi, aynı zamanda sevilen nesnenin kavranmasından kaynaklı bir farkındalık yaratmaktadır ki bu da insan oluşun bir üst katmanıdır. Haddizatında sevginin birbiriyle sürekli aynı ortamı paylaşan insanlar arasında çoğaldığı hâlde, mekânca uzak olanlar arasında gevşemesinin ve bunun da mekân birliğine yönelik kışkırtıcı bir arzuya dönüşmesinin sebebi budur. Çoğu zaman, dünyanın herhangi bir yerinde bizimle aynı çağı paylaşan fakat bilgisine sahip olmadığımız insanları sevmeyiz. En azından onlara dair sevgimizin aynelyakin olmadığı söylenebilir.

Peki, her şey böyle de insan niye hayatı boyunca sürekli bir sevgi açlığı hisseder ve neredeyse haftanın her günü sevgisizlikten damarları kuru muşçasına sevgiye ihtiyaç duyar? Bunun görünür en önemli sebebi; kendinden uzaklaşmanın, yer yer kopmanın yarattığı bir yabancılaşmadır ve bu uzaklaşmayı yakınlaştırıp insanı kendisiyle yüz yüze getirecek, aynada kendine baktıracak “ötekilere” duyulan ihtiyaçtır. Çevremizdeki insanların

bize yönelik iltifatları, sevgi içerikli cümle ve yaklaşımlarının hoşumuza gitmesinin en önemli sebebi; o mesajlar üzerinden varlığımızı anımsamamız, perçinlememizdir. Üstelik bunun belli oranda bir pozitif enerjiye dönüşerek varlığımızı akışkan hâle getirmesi ve dışa taşıması da ikincil derecede iltifata mütemayil hâle getirir ki dünyanın en dürüst insanı bile iltifatlar karşısında anlık kayboluşlara gark olur.

İnsan hamuru, birinci dereceden, Yaradan'ın sevgi üflemesiyle yoğrulmuştur ve insanı yonttuğumuzda en altta, en özde kalan kristalize yapı sevgidir. Bu da dünyanın en zalim, en korkunç insanında bile bazen umulmadık bir sevgi sıçramasının kendisini göstererek bizi şaşırtmasına neden olur. Hayatı boyunca hiç sevmemiş ve sevilmemiş bir insan için söylenecek şeyse kabuğunu bir saniyeliğine bile kırıp aynada kendine bakmamış hükmü verilebilir ki bu da bizi aslında en basit, en genel, en kaba biçimde bir “yontulmamışlık” kategorisine götürür. Bütün mesele, insanın geldiği gibi ve el değmeden, jelatini bile çıkarılmadan öte tarafa gönderileceği mi yoksa beyninin bütün kıvrımları kullanılarak süzekçesine yaşadıklarını içine alıp, içindekileri dışarı çıkararak sürekli bir tepkime hâliyle yaşayıp incelikli bir bünyeyle gönderileceği midir? İşte bütün mesele bu!